

ДЖОАН ХАРИС ЖЕЛАЕТЕ ЛИ ДА ВЪЗСТАНОВИТЕ ВРЪЗКАТА?

Превод от английски: Магдалена Куцарова, 2013

chitanka.info

Интернет ми се струва естествено място за някоя история с духове — нощното сияние на екрана на лаптопа, гласовете от друг свят. Докато писах романа, който безспорно сам по себе си е история с духове, установих, че все повече ме вълнува нарастващата ни зависимост от виртуалния свят, от взаимоотношенията, които изграждаме в него, от общностите, които създаваме, от контактите, осъществявани с хора, които в истинския живот може никога да не срещнем. Този свят може да бъде празник сред приятели или най-самотното място на земята. Всичко е въпрос на гледна точка.

На практика никой не умира онлайн. Това е истина, която едва сега започвам да проумявам. Нещо, което изглежда съвсем ефимерно, тук се съхранява завинаги, може би скрито, но възстановимо от онези, които наистина търсят да изнамерят малките късчета от миналото, проблясъците в архивите на забравата.

Преди две години си направих профил в Туитър, за да поддържам връзка със сина си. Говоря за Чарли, деветнайсетгодишен, учеше в университета. Винаги сме били близки и аз винаги съм знаела, че отсъствието му ще остави празнина, но не бях предвидила големината и дълбочината ѝ, часовете, прекарвани в очакване да се обади, непрестанното безпокойство. Не че имаше от какво да се страхувам, но да живея без него, сама в цялата къща, беше по-тежко, отколкото очаквах.

Къщата е голяма, може би твърде голяма само за майка и син. С хектар и половина градина, пасище, гора, река, която тече през нея. Но Чарли успяваше някак да я запълни, да я оживи, да я накара да кънти, да кипи от неудържима енергия. След като замина, тук беше почти непоносимо. Не пусто, не, а пълно с духове. Чарли, петгодишен, в къщичката на дървото, стиснал буркан с попови лъжички, Чарли, който свири на китарата си или прави постановки на „We Will Rock You“ с помощта на стар куклен театър от дърво и диск с най-известните хитове на „Куийн“. До този момент не бях осъзнавала какво пространство може да заема едно момче и каква тишина ще настане в негово отсъствие, тишина, която тегне над къщата като внезапно увеличила се гравитация.

Но ето че синът ми ме въведе в света на социалните медии: Фейсбук, Ютюб и най-вече Туитър, който отначало пренебрегвах като най-елементарен, но после осъзнах, че ще стане моята спасителна сламка. Да мога да се докосвам до сина си с върховете на пръстите, да знам какво става в неговия свят, да се свързвам с него, когато пожелаея — тези неща далеч не бяха елементарни и напук на цялата си технофобия аз възприех всичко това заради него.

В интернет името ми беше @Mtnestgirl, закачка с любовта му към музикалния театър и функцията ми на майка^[1]. Името на Чарли беше @Llamadude^[2], струваше ми се смешно, но някак необяснимо му прилягаше.

— Винаги ще ти се обаждам — казваше той. — Където и да съм, обещавам.

И го правеше: от университета, от интернет кафенета навсякъде по света, от стационарния си телефон, от своя блекбъри, от концерти, къмпинги и фестивали. Невинаги му беше лесно да намери добър безжичен интернет, но спазваше обещанието си и пишеше в Туитър всеки ден. Това отнема секунди: сто и четирийсет знака, или колкото там време е нужно да се кликне върху линк, да се изпрати снимка от телефон...

И ето че вече не бях сама, бях там, с Чарли и приятелите му. Ходех на лекциите им, гледах филмите им, слушах музиката им. Чарли ползваше Туитър, за да поддържа връзка с широк кръг от хора: с едни беше приятел в реалния живот, други бяха театрални изпълнители, които никога не беше срещал, актьори, певци, писатели, сценични работници. Тези негови виртуални приятели станаха и мои приятели. Аз следях уебсайтовете и блоговете им, гледах записи от концертите им, споделях живота им. Наблюдавах сина си и всичките му разговори през затъмнено стъкло. Не можех да бъда до него физически, но присъствах във всичко, което той вършеше — любещо присъствие, зорко око, духът в машината.

В Туитър новините се разпространяват по-бързо. Със същата бързина се разбиват сърца. Зимна сутрин, заледен път, приближаващ камион и синът ми с колелото си — колелото, което му бях купила преди година за осемнайсетия рожден ден...

Сто и четирийсет знака са повече от достатъчни, за да сложат край на света. Първо моята и неговата стена се напълниха с несвързани

съобщения. „Боже, вярно ли е това за @Llamadude?“ „Какви са новините? Някой знае ли?“ „Някой има ли вести от @Mtnestgirl?“

И после почти едновременно се зареди повтарящото се: „О, мамка му“.

Смъртта трябва да бъде тиха, казах си. Смъртта трябва да бъде черна дупка. Но новината за смъртта на Чарли се понесе във вихъра на морфичния резонанс на Туитър, тази мистична и тайнствена сила, която удържа заедно птиците ята и ги оформя в разширяваща се спирали на оглушително полусъзнание...

Казват, че птиците са посланици, свързващи света най-вече със следващия свят. Тази сутрин те бяха наизлезли на ята — виртуалните вестоносци на смъртта — и туитваха неудържимо и безпомощно, и плясъкът на крилетата им създаваше бариера от бял шум.

Преди смъртта на Чарли ме следваха само десетина души. Сега сред последователите ми имаше напълно непознати хора. Стотици. Какво искаха? Да съчувстват, да злорадстват, да споделят трагедия от реалния живот?

Казах си, че трябва да изляза от интернет. Стената ми беше непоносима за гледане. Ужасната новина за смъртта на Чарли се беше разпространила за броени минути. Хиляди хора в Туитър ми пишеха. Непознати изказваха съболезнования, певци и актьори, които синът ми следваше, публикуваха утешителни думи. Идваше ми в повече и въпреки това не можех да се откъсна.

Спомням си как веднъж Чарли ми разказа за котката на Шрьодингер — същество, което е едновременно живо и мъртво, заседнало между реалностите. В Туитър Чарли беше жив, аз можех все така да прочета статуса му и да разбера, че едва преди час се е вълнувал, че ще гледа представление на „Клетниците“ в Лондон, че на закуска е ял сандвич с бекон, че е сменил последния си аватар със снимка, която съм правила преди години — Чарли на дванайсет край морето, застанал победоносно разкрачен над внушителен пясъчен замък, докато приливът мята белоглави вълни през парапета и отгоре кръжат чайки...

Междувременно в този, другия свят аз машинално следвах руганата на живеенето. Но сега всичко ми приличаше на поредица от кафеникави снимки. Приготовленията, погребението, жени и мъже а ла Магрит, накацали като черни птици около дупка в земята. Избягах

обратно в Туитър със смесица от мъка и облекчение — облекчение, че оставям този мъртъв свят, мъка от това, че трябва да гледам как статусът на Чарли се отдалечава от 24 часа назад до върволица от все по-далечни дати.

Хрумна ми да премахна профила му. Но за това щеше да ми трябва паролата му. Това важеше и за всичките му останали профили: този във Фейсбук продължаваше да бъде активен и стената му беше запълнена със съобщения. Каналът му в Ютюб беше все така жив и пълен с видеозаписи на Чарли, а когато отново се логнах в Туитър, първото, което видях, беше препоръка, посочваща @Llamadude сред хората, които може да поискам да следвам.

Още по-зле беше с имейлите. Те бяха автоматично генерирани и пристигаха в кутията ми на определени интервали: *Профил, който следвате, (@Llamadude) е поствал от 14 дни. Желаете ли да възстановите връзката?*

Отначало триех имейлите. Помъчих се да изключа опцията за съобщения. Но Чарли беше нагласил опциите на профила ми и аз не знаех как да ги променя.

Желаете ли да възстановите връзката?

Мина ми през ум да закрия профила си. Но Туитър беше станал за мен много повече от обикновено средство за поддържане на връзка. Тук се чувствах най-близо до Чарли. Тук, сред виртуалните му приятели. Тук хората още го споменаваха и когато го правеха, името му се появяваше на стената ми. Понякога отбелязваха с името му цели разговори и ми беше лесно да си го представя там — как слуша, как участва. Предполагам, че това беше техният начин да го поддържат жив, да се грижат да не го забравяме.

— Трябва да излизаш по-често — казваше майка ми. — Не е здравословно да седиш така, увесила глава. И като прекарваш часове наред в този Туитър, няма да върнеш Чарли...

Е, разбира се, че няма, мамо. Но...

Египтяните са имали пирамидите. Викторианците — мрамора. А Чарли имаше Туитър — може да е нездравословно, но в него живееше синът ми, запаметяваше, кодираше, съхраняваше. Установих, че го споменавам във всичко, което туитвам. Коментарите ми запълваха стената му. Денят с последния му пост отстъпваше назад. Някои хора разговарят с любимите си, застанали пред надгробните им плочи, аз

разговарях с Чарли от стаята си на чаша чай с бисквитка. Разказвах му как прекарвам дните си, говорех за градината. Цитирах текстове от мюзикъли. Ретуитвах постове, които знаех, че ще хареса. Постепенно последователите ми се увеличиха. Вече бяха над две хиляди.

Само онези автоматични имейли ми напомняха за другия свят: *Профил, който следвате, (@Llamadude), не е поствал от 40 дни. Желаете ли да възстановите връзката?*

Този път маркирах опцията „да“.

И ето че един ден на пощата ми пристигна известие:

@Llamadude отговори на вашия туит.

Беше невъзможно, разбира се. Сигурно е грешка, помислих си. Никой друг не ползваше профила на Чарли. Синът ми много внимаваше по отношение на сигурността онлайн, старателно избираше паролите си така, че да пресече всякакъв опит за хакване. Логнах се в Туитър с профила си и бързо прегледах страницата си със споменавания.

Ето! Ето го. От @Llamadude. Онази групичка от три последователни символа — точка и запетая, тире, затваряща скоба, — един от многото знаци, известни на онлайн обществото като емотикони. В този случай — намигване с малка усмивка до аватара на мъртвия ми син.

; -)

Дълго време просто го гледах втренчено. Тази редичка от препинателни знаци. Разбира се, знаех, че не е синът ми, но отчасти не вярвах. Тестове, направени с хора, ползващи Туитър, са показали, че ние изпитваме еднакъв прилив на ендорфини, когато гледаме аватар на приятел и когато го виждаме на живо — и това беше Чарли, усмихваше ми се по някакъв начин от отвъдното...

Сигурно някой беше хакнал профила му. Или това, или приятел на Чарли някак беше успял да се сдобие с паролата му. Тревожно зачаках неизбежната вълна от нежелана поща, която щеше да последва, ако профилът му в Туитър беше хакнат, или по-лошо — пиянското дърдорене на някой съквартирант, приел неговата самоличност. Но нищо не се появи. Само тази усмивка...

; -)

Никой друг като че ли не забеляза. Повечето приятели на Чарли се бяха върнали към ежедневието си. Моите последователи също се

отдръпваха, вниманието им се насочваше към размирици и войни. Казах на майка си и тя ме подкани да потърся някаква терапия за опечалени.

Но нещо в мен се беше променило. Майка ми никога не би могла да разбере. Съобщението от профила на сина ми бе променило естеството на скръбта ми. Нещо, което мислех за изгубено, бавно изплуваше от тъмнината...

Невинаги е лесно да поддържаш връзка с някого. Интернет, въпреки цялата си сложност, е все още в процес на доработване. В най-отдалечените краища на света и днес може да чакаш с минути — дори с часове, — докато осъществиш тази жизненоважна връзка.

Мисълта беше почти прекалено абсурдна, за да я изразя с думи. И въпреки това, докато седях нощем на бюрото си и се взирах в екрана на компютъра, нещо в нея ми допаднаше. Чарли беше обещал да държи връзка с мен. Просто му беше отнело повече време да влезе в интернет.

Профил, който следвате, (@Llamadude), не е поствал от 90 дни. Желаете ли да възстановите връзката?

Зачаках потвърждение. Накрая то дойде под формата на линк — сложна върволица от кодове, съкратена, за да се вмести в ограничението на Туитър до 140 знака.

@Llamadude ви изпрати линк.

Кликнах върху линка. Появи се празен екран. В първия момент си помислих, че е вирус. После се появи иконка на пясъчен часовник и разбрах, че просто трябва да изчакам да се зареди изображението. Това отне няколко минути, после прочетох надписа отгоре на екрана и видях, че линкът ме отвежда към страница в *GoogleEarth*. Видях снимана от въздуха къща, няколко дървета, малко поточе...

Осъзнах, че това е моята къща.

Къщата ми, снимана в един от дните, когато листата на дърветата започват да капят, колата ми е паркирана отвън, а там, на земята, накрай поляната, нещо лъскаво отразява слънчевата светлина...

Знаех, че това е колелото на Чарли. Същото, което е карал в деня на смъртта си. А сега разбрах и кога точно е правена снимката: през септември 2009 година, точно преди да замине за колежа. Тогава над главите ни прелетя хеликоптер — част от сянката му беше уловена на снимката, — а ние с Чарли седяхме ето там, под сянката на големите

дървета. Ако човек се загледа в короните им, би могъл даже да ни види — дребни, изпълнени с надежда фигурки, застинали във вечността.

Усетих, че цялата треперя. Защо ми изпращаше тази снимка? Към линка нямаше нито съобщение, нито дори емотикон. Какво се опитваше да ми каже? Че нищо не бива да изчезне завинаги? Че по някакъв начин мога да се свържа с него?

Цяла нощ седях пред компютъра. Страхувах се, че ако изляза от профила или отворя друга страница, никога повече няма да намеря снимката. Поспах малко на стола, хапнах сандвич, проверих пощата си, отворих прозорец в Туитър. Установих, че мога да го направя, без да загубя линка от Чарли. Седях на бюрото цял ден и цяла нощ в очакване на указания. Отвън дните и нощите се нижеха като прозорци на отминаващ влак.

Преди няколко дни дойде майка ми. Чух я да чука на вратата. Не отворих: не исках да откъсвам поглед от компютъра си. Накрая си тръгна. Още се опитва от време на време да ми звъни по телефона, но аз никога не отговарям.

Изминаха сто дни от смъртта на Чарли. Повечето ми последователи си отидоха. Това вече не ме вълнува особено, след като все още имам Чарли. Когато се мъча да стана от бюрото, започва леко да ми се вие свят. Може би не се храня достатъчно. Като че ли нямам никакъв апетит. Но като погледна снимката на Чарли, се чувствам по-добре — онази на къщата ни, гледана отгоре, сякаш през ангелските очи на любим човек...

А ако се съсредоточа достатъчно, понякога ми се струва, че снимката се променя: мъгляво петно в левия ъгъл, цветна точка между дърветата. И нали колелото на Чарли лежеше на земята край поляната, а сега стои подпряно на стената? Нали? Сигурна съм, че е така.

Профил, който следвате, (@Llamadude) не е поствал от 120 дни. Желаете ли да възстановите връзката?

; -)

[1] МТ — musical theatre — музикален театър; nest — гнездя, гнездо; girl — момиче. — Бел.прев. ↑

[2] Букв. Пичът лама. — Бел.прев. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.